



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 76/2011-58

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 22. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Á. C., B., zastúpeného advokátom JUDr. G. H., B., ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb do Obecného zastupiteľstva obce B. konaných 27. novembra 2010, za účasti A. S., B., vedenú pod sp. zn. Rvp 7644/2010, sťažnosť Mgr. I. C., B., zastúpenej advokátom JUDr. G. H., B., ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb do Obecného zastupiteľstva obce B. konaných 27. novembra 2010, za účasti J. K., B., vedenú pod sp. zn. Rvp 7655/2010 a sťažnosť H. K., B., zastúpenej advokátom JUDr. G. H., B., ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce B. konaných 27. novembra 2010, za účasti J. S., B., zastúpeného advokátom JUDr. E. B., N., vedenú pod sp. zn. Rvp 7656/2010 a takto

### **r o z h o d o l :**

1. Veci vedené Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 7644/2010, sp. zn. Rvp 7655/2010 a sp. zn. Rvp 7656/2010 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 7644/2010.
2. Sťažnosti Á. C., Mgr. I. C. a H. K. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

### **O d ô v o d n e n i e :**

## I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. decembra 2010 doručená (podaná na poštovú prepravu 8. decembra 2010) sťažnosť Á. C., B. (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb do Obecného zastupiteľstva obce B. (ďalej len „obecné zastupiteľstvo“) konaných 27. novembra 2010. Sťažnosť je vedená pod sp. zn. Rvp 7644/2010.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ v 1. rade kandidoval vo voľbách konaných 27. novembra 2010 za poslanca obecného zastupiteľstva spolu s ďalšími 28 kandidátmi. Do obecného zastupiteľstva sa volilo 9 poslancov. Sťažovateľ v 1. rade (NEKA) získal 260 hlasov z celkového počtu 781 odovzdaných platných hlasovacích lístkov pre voľby do obecného zastupiteľstva a skončil v poradí na 11. mieste (ako 2. náhradník). Sťažnosť smeruje proti zvolenému kandidátovi A. S. (SMK), ktorý získal 305 hlasov a umiestnil sa na 6. zvoliteľnom mieste. Rozdiel platných hlasov medzi sťažovateľom v 1. rade a A. S. (ďalej len „odporca v 1. rade“) predstavuje 45 hlasov.

2. Ústavnému súdu bola 10. decembra 2010 doručená (podaná na poštovú prepravu 8. decembra 2010) aj sťažnosť Mgr. I. C., B. (ďalej len „sťažovateľka v 2. rade“), ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb do obecného zastupiteľstva konaných 27. novembra 2010. Sťažnosť je vedená pod sp. zn. Rvp 7655/2010.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka v 2. rade kandidovala vo voľbách konaných 27. novembra 2010 za poslankyňu obecného zastupiteľstva spolu s ďalšími 28 kandidátmi. Sťažovateľka v 2. rade (NEKA) získala 260 hlasov z celkového počtu 781 odovzdaných platných hlasovacích lístkov pre voľby do obecného zastupiteľstva a skončila v poradí na 10. mieste (ako 1. náhradník). Sťažnosť smeruje proti predposlednému zvolenému kandidátovi J. K. (SMK), ktorý získal 267 hlasov. Rozdiel platných hlasov medzi sťažovateľkou v 2. rade a J. K. (ďalej len „odporca v 2. rade“) predstavuje 7 hlasov.

3. Ústavnému súdu bola 13. decembra 2010 doručená (podaná na poštovú prepravu 8. decembra 2010) sťažnosť H. K., B. (ďalej len „sťažovateľka v 3. rade“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce B. (ďalej len „obec“) konaných 27. novembra 2010. Sťažnosť je vedená pod sp. zn. Rvp 7656/2010.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka v 3. rade kandidovala vo voľbách konaných 27. novembra 2010 za starostu obce spolu s ďalšími tromi kandidátmi. Za starostu obce bol zvolený J. S. (SMK), ktorý získal 336 hlasov z celkového počtu 801 odovzdaných platných hlasovacích lístkov pre voľby starostu obce. Sťažovateľka v 3. rade (NEKA) získala 296 hlasov a umiestnila sa v poradí na 2. mieste za J. S. (ďalej len „odporca v 3. rade“; spolu ďalej len „odporcovia“). Rozdiel platných hlasov medzi sťažovateľkou v 3. rade a odporcom v 3. rade ako zvoleným starostom obce predstavuje 40 hlasov.

4. Sťažovatelia v sťažnostiach prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu namietali, že vo voľbách do orgánov samosprávy obce došlo k porušeniu čl. 30 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s § 1 a § 31 ods. 6 zákona Slovenskej národnej rady č. 346//1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“). Dôvody namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov samosprávy obce boli vo všetkých sťažnostiach identické, pričom sťažovatelia namietali neústavnosť a nezákonnosť volieb vo volebnom obvode B. v dôsledku „... *nedodržania zákonom stanovenej formy nahlasovania žiadosti voličov zo zákonom daných dôvodov o hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky, čím došlo k vytvoreniu nezákonného zoznamu oprávnených voličov..., ktorí boli oprávnení hlasovať prostredníctvom prenosnej volebnej schránky...*

*... postupu okrskovej volebnej komisie v obci B., ktorým bolo niektorým oprávneným voličom... zmarená možnosť hlasovať zvoleným spôsobom a to prostredníctvom prenosnej volebnej schránky...*

*... nedodržania zákonom a Ústavou SR daného práva tajného hlasovania pri hlasovaní prostredníctvom prenosnej volebnej schránky... “.*

5. Dôvody namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb sťažovateľa preukazujú týmito skutkovými okolnosťami:

*«... 10 dní pred konaním volieb do orgánov miestnej samosprávy bola presne nezisteným pracovníkom obecného úradu obce B. verejne vyhlásená prostredníctvom obecného rozhlasu možnosť hlasovania prenosnou volebnou schránkou, ktorá sa mala podávať (i) osobne na obecnom úrade, (ii) na poštovom úrade, v obci B., (iii) prostredníctvom poštového doručovateľa poštového úradu obce B., resp. (iv) telefonicky na obecnom úrade B. na oznámenom telefónnom čísle - pevnej linke.*

*... Napriek vyššie uvedenému spôsobu nahlasovania žiadostí... voličov... o hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky sa v skutočnosti nahlasovanie dialo tak, že pred konaním volieb resp. v deň konania volieb niektorí voliči nahlasovali svoju žiadosť o hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky priamo na mobilné telefónne číslo poštového doručovateľa resp. na mobilné telefónne čísla iných osôb pracujúcich na obecnom úrade resp. na mobilné telefónne čísla členov volebnej komisie, pričom nahlasovanie sa vykonávalo aj prostredníctvom iných osôb než žiadateľa, a to v niektorých prípadoch aj v rámci hromadnej žiadosti.*

*... dňa 27.11.2010, t.j. v deň konania volieb o 7.00 hod. poštový doručovateľ (K. K., ktorá bola zároveň členkou volebnej komisie) predložil rukou písaný zoznam žiadateľov, ktorí požiadali o hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky (ďalej len „pôvodný zoznam voličov“), pričom pôvodný zoznam voličov obsahoval počtom žiadateľov 66 výlučne mená a priezviská žiadajúcich a niektoré mená v počte 15 boli vyčiarknuté z pôvodného zoznamu voličov.*

*... Nakoľko podľa názoru dvoch členov volebnej komisie... E. G. a Á. R., predmetný pôvodný zoznam voličov... nemohol byť považovaný za riadne vyhotovený v súlade s... § 31 ods. 6 Zákona o voľbách do samosprávy, a to s poukazom na množstvo vyčiarknutých mien... na dotaz podpredsedu volebnej komisie, Á. R. a zapisovateľa volebnej komisie, A. B., títo telefonicky požiadali predsedu okresnej volebnej komisie (Ing. S.) o vyjadrenie sa, či takýto... zoznam... môže byť považovaný za platný a... použitý pre účely hlasovania prostredníctvom prenosnej volebnej schránky. Na základe vyššieho telefonického rozhovoru*

*predseda okresnej volebnej komisie vyhlásil pôvodný zoznam voličov za neplatný a zakázal ho používať...*

*Následkom vyššie popísaného nezákonného postupu predsedu okresnej volebnej komisie (Ing. S.) došlo v priebehu konania volieb (27.11.2010) k situácii, že rozhodnutím okrskovej volebnej komisie... bez prijatia písomného uznesenia... bolo rozhodnuté, že voliči uvedení v pôvodnom zozname voličov... majú nahlasovať svoju žiadosť o hlasovanie prenosnou volebnou schránkou osobne alebo prostredníctvom rodinných príslušníkov vo volebnej miestnosti priamo zástupcom okrskovej volebnej komisie alebo telefonicky do volebnej miestnosti na tam zriadenú pevnú linku.*

*... o tejto zmenenej forme nahlasovania žiadosti o hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky už okrsková volebná komisia, ani pracovníci obecného úradu verejne neinformovali nielen všeobecne oprávnených voličov v obci B. prostredníctvom obecného rozhlasu, ale ani tých voličov, ktorí sa pôvodne v dobrej viere nahlásili do pôvodného zoznamu voličov...*

*Následkom vyššie popísanej vzniknutej situácie bola tá skutočnosť, že voliči sa na hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky nahlasovali prostredníctvom rodinných príslušníkov, ktorí sa o „zneplatnení“ pôvodného zoznamu voličov dozvedeli v rámci ich hlasovania vo volebnej miestnosti alebo prostredníctvom osôb, ktorí z titulu výkonu ich funkcie o „zneplatnení“ pôvodného zoznamu voličov vedeli, avšak nikdy nebol vyhotovený oficiálny náhradný zoznam voličov hlasujúcich takýmto spôsobom. Vyhotovoval sa iba následný, rukou písaný zoznam o voličoch, ktorí odhlasovali prostredníctvom prenosnej volebnej schránky (následný zoznam voličov, pozn.).*

*... S poukazom na vyššie uvedené, voliči menom L. C. a Š. K., sa nedozvedeli o tom, že zoznam pôvodného zoznamu voličov, na ktorom boli uvedení, bol zneplatnený. Voliči sa taktiež nedozvedeli o tom, akým zákonným spôsobom majú požiadať o náhradné hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky, následkom čoho... týmto voličom bolo znemožnené voliť, nakoľko prenosná volebná schránka... sa k nim v deň konania volieb... vôbec nedostavila... Je možné predpokladať, že prípadov, keď volič nemohol hlasovať z dôvodov uvedených vyššie, bolo oveľa viac.*

*... nastali situácie, keď prenosná volebná schránka, o ktorú voliči menom O. D., I. K., A. T. požiadali, sa k voličom dostavila v neskorých večerných hodinách, kedy už mali*

voliči dvere uzamknuté, nakoľko sa domnievali, že členovia volebnej komisie s prenosnou volebnou schránkou už neprídu. Aj týmto spôsobom bolo zamedzené voličovi využiť svoje volebné právo.

... voliči menom Z. K. a M. T. zo závažných/zdravotných dôvodov síce požiadali o hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky v rámci pôvodného zoznamu voličov, avšak v deň konania volieb sa voliči dozvedeli..., že zoznam... bol vyhlásený za neplatný. Z uvedeného dôvodu voliči z dôvodu opatrnosti radšej odhlasovali vo volebnej miestnosti... následne na to k voličom dopravili prenosnú volebnú schránku, pričom hlasovanie prostredníctvom nej bolo už bezpredmetné... voliči boli nútení využiť inú formu hlasovania... čím im bolo znemožnené právo hlasovať zvolenou formou.

... volič menom E. T. zo závažných/zdravotných dôvodov taktiež požiadal o hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky v rámci pôvodného zoznamu voličov, avšak v deň konania volieb sa volič dozvedel prostredníctvom rodinných príslušníkov, resp. známych, že zoznam... bol vyhlásený za neplatný. Volič sa preto rozhodol, že odhlasuje vo volebnej miestnosti, pričom k voličovi prišla prenosná volebná schránka napriek tomu, že o takýto spôsob... hlasovania... nikdy oficiálne nepožiadal.

...Vyššie popísané anomálie pokračovali v priebehu volebného dňa, kedy 22 voličov z časti obce B. označovanej ako „B. osada“ údajne požiadalo v rámci jednej telefonicky nahlásenej hromadnej žiadosti o hlasovanie prenosnou volebnou schránkou, pričom v rámci tejto jednej žiadosti sa nepreukázala odôvodnenosť žiadosti v súlade s § 31 ods. 6 Zákona o voľbách do samosprávy.

... Zo svedectva dvoch členov volebnej komisie, E. G. a Á. R. vyplýva, že okrsková volebná komisia vybavila „takto hromadne nahlásenú žiadosť o hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky“ tak, že jej vyhovel a následne vyslala dvoch zástupcov okrskovej volebnej komisie s prenosnou volebnou schránkou na miesto „B. osada“. Týmto bolo porušené ust. § 31 ods. 6 Zákona o voľbách do samosprávy, nakoľko nebola preukázaná závažnosť a opodstatnenosť žiadosti o hlasovania prostredníctvom prenosnej volebnej schránky.

... 16 voličov z 22 nahlásených voličov majúcich bydlisko na mieste „B. osada“ odhlasovalo naraz pri motorovom vozidle člena okrskovej volebnej komisie, čím bola porušená tajnosť hlasovania v zmysle ust. § 31 ods. 6 Zákona o voľbách do samosprávy.

*Zostávajúci 6 nahlásení voliči nemali možnosť odhlasovať, nakoľko menovaní členovia okrskovej volebnej komisie sa s prenosnou volebnou schránkou nedostavili k ich bydliskám napriek tomu, že sa nachádzali na mieste samom, čím im bolo odňaté právo hlasovať do orgánov samosprávy obce. ...*

*Členovia volebnej komisie, E. G. a Á. R. vyššie popísané nezákonné skutočnosti uviedli po návrate do volebnej miestnosti ostatným členom okrskovej volebnej komisie. Následne prebehlo rozhodnutie okrskovej komisie o týchto zistených skutočnostiach v priebehu volieb prijaté vo forme uznesenia č. 2 a bolo rukou zapísané do zápisnice okrskovej volebnej komisie... ktorá v časti V. (prehľad uznesení) uvádza, že dvaja členovia volebnej komisie mali námietky voči nahlasovaniu a priebehu hlasovania prostredníctvom prenosnej volebnej schránky... Tieto poznámky však už v časti VI. (prehľad uznesení) zápisnice miestnej volebnej komisie neboli uvedené a taktiež k zápisnici miestnej volebnej komisie nebola pripojená ako príloha časť zápisnice okrskovej volebnej komisie (časť V.) pojednávajúca o týchto prijatých uzneseniach. ...»*

V záverečnom zhrnutí dôvodov sťažnosti sťažovateľa uviedli, že žiadna z popísaných foriem nahlasovania žiadostí o hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky (ďalej len „volebná schránka“) pred voľbami nebola v súlade s § 31 ods. 6 zákona o voľbách, pretože žiadosti voličov o túto formu hlasovania neboli adresované okrskovej volebnej komisii (ďalej aj „volebná komisia“). Takto nebol platne vyhotovený zoznam voličov, ktorí požiadali o túto formu hlasovania. Zároveň nezákonným postupom volebnej komisie, ktorá nezverejnila zmenu formy nahlasovania žiadostí o prenosnú schránku, došlo u tých voličov, ktorí v dobrej viere nahlásili svoju žiadosť do pôvodného zoznamu voličov a v deň volieb spĺňali zákonom ustanovené dôvody, k situácii, že nešli osobne hlasovať do volebnej miestnosti, a ani zo strany volebnej komisie im nebola predložená prenosná schránka na hlasovanie. Týmto postupom došlo k odňatiu, resp. zmareniu ich práva hlasovať. Volebná komisia neskúmala u tých voličov, ku ktorým vyslala prenosnú schránku, či spĺňajú zákonom o voľbách ustanovené dôvody na túto formu hlasovania. Pri hlasovaní prostredníctvom prenosnej volebnej schránky v časti obce „B. osada“ hlasovaním 16 z 22 „nahlásených“ voličov spoločne pri motorovom vozidle príslušného člena volebnej komisie bola porušená tajnosť hlasovania v zmysle § 31 ods. 6 zákona

o voľbách. Zostávajúcim 6 nahláseným voličom bola nezákonným postupom členov volebnej komisie odňatá možnosť hlasovať. Nezaradením prijatých uznesení okrskovej volebnej komisie do zápisnice miestnej volebnej komisie v B. (ďalej len „MVK“) došlo k postupu, že námietky členov okrskovej volebnej komisie prijaté vo forme uznesenia neboli postúpené MVK. Podľa názoru sťažovateľov uvedené porušenia vzhľadom na ich závažnosť samy osebe odôvodňujú vyhlásenie volieb do orgánov samosprávy obce pre neústavnosť a nezákonnosť za neplatné.

Na základe uvedeného sťažovateľ v 1. rade a sťažovateľka v 2. rade navrhli, aby ústavný súd vyhlásil voľby do obecného zastupiteľstva pre neústavnosť a nezákonnosť za neplatné. Sťažovateľka v 3. rade navrhla z dôvodu neústavnosti a nezákonnosti vyhlásiť voľby starostu obce za neplatné.

Na preukázanie svojich tvrdení sťažovateľa k sťažnostiam pripojili zápisnicu volebnej komisie o hlasovaní vo voľbách do orgánov samosprávy obce, zápisnicu MVK o výsledku volieb v obci, tzv. pôvodný zoznam voličov, tzv. následný zoznam voličov, čestné vyhlásenia Š. K. a L. C. zo 7. decembra 2010, čestné vyhlásenia Z. K. a M. T. zo 7. decembra 2010, čestné vyhlásenie Á. R. zo 7. decembra 2010 a E. G. zo 7. decembra 2010. Sťažovatelia tiež navrhli vypočúť členov MVK E. G. a Á. R.

## II.

Ústavný súd si v zmysle § 62 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) výzvou zo 14. decembra 2010 vyžiadal od obce kompletnú volebnú dokumentáciu. Zároveň vyzval odporcov, aby sa vyjadrili k sťažnostiam sťažovateľov.

K sťažnosti sťažovateľa v 1. rade sa vyjadril odporca v 1. rade podaním doručeným ústavnému súdu 19. januára 2011, v ktorom žiadal uvedenú sťažnosť zamietnuť z týchto dôvodov:

*„Pri osobnom rozhovore so sťažovateľom dňa 14.01.2011 na moju otázku, prečo podal sťažnosť na moju osobu, hoci som získal vo voľbách 305 hlasov voličov / por.č. 6/ oproti jeho 260 hlasom / por.č. 11/ povedal to, že k vôli tomu, že nepatrím do ich skupiny nezávislých kandidátov zoskupených okolo nezávislej kandidátky na starostu obce. Na ďalšiu otázku, prečo nepodal sťažnosť na kandidátov, ktorí získali menej hlasov ako ja, dal nasledujúce vysvetlenie: Predsa nebudem podávať sťažnosť na tých, ktorí sú z pomedzi nás... Z tejto odpovede mi je jasné, že je zaujatý voči mojej osobe. ...*

*Dňa 15.01.2011 som osobne navštívil pána Š. K. Povedal mi, že vo štvrtok v týždni volieb telefonicky nahlásil svoju požiadavku volenia prenosnou volebnou schránkou na Obecný úrad v B. Túto požiadavku volebná komisia v deň volieb zrušila. Pán Š. K. o tomto zrušení nevedel, a nevedel ani to, že svoju požiadavku musí zopakovať aj v deň volieb. Pár dní po voľbách E. G., členka volebnej komisie, a ešte jedna žena navštívili pána K. ... Priniesli mu jedno tlačivo na podpis, ktoré bolo napísané v slovenskom jazyku. Pán K. povedal, že on nevie po slovensky. E. G. povedala, že na tom tlačive je to, že viacerí dôchodcovia-voliči nemali možnosť voliť prenosnou volebnou schránkou jej zavinením, hoci voľby formou prenosnej volebnej schránky riadil Á. R., tiež člen volebnej komisie. Pán K. tlačivo podpísal v dobrej viere s tým, aby nemala problémy, veď jeden hlas, podľa neho, takého starého 86 ročného človeka aj tak nemôže rozhodovať. E. G. mu zatajila, že to tlačivo bolo čestné prehlásenie a bude použité na podanie sťažnosti sťažovateľa... Podľa môjho úsudku E. G. klamala a podvádzala. ...*

*Pani O. D. a A. T. požiadali o prenosnú volebnú schránku, ale tá sa kvôli časovým sklzom dostavila až v neskorších večerných hodinách... Napriek tomu, že nemohli využiť svoje volebné právo, nestážovali sa nikomu. O tom, že ich mená sú uvedené v sťažnosti sa dozvedeli odo mňa...*

*Pani E. T. sa dozvedela odo mňa, že jej meno je použité v sťažnosti. Jej rodinní príslušníci jej umožnili hlasovanie vo volebnej miestnosti a ona nepodala žiadnu sťažnosť nikomu o voľbách...*

*Všetci horeuvedení voliči v mojom vyjadrení ,sú pobúrení z takéhoto nekorektného jednania sťažovateľa Á. C. bez ich súhlasu.*

*Ďalej členovia volebnej komisie konštatovali, že podľa ich názoru Á. R. a E. G. nevykonávali svoju funkciu nestranne i napriek tomu, že sľub člena miestnej volebnej komisie podpísali. ...*

*Na základe horeuvedených zistených skutočností Vás žiadam o výsluch zostávajúcich členov volebnej komisie... a... zapisovateľky volebnej komisie...“*

Odporca v 1. rade svoje vyjadrenie doplnil podaním doručeným ústavnému súdu krátkou cestou pri vykonávaní výsluchov svedkov 24. januára 2011.

K sťažnosti sťažovateľky v 2. rade sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril odporca v 2. rade podaním doručeným ústavnému súdu 18. januára 2011, v ktorom žiadal uvedenú sťažnosť zamietnuť a k jej dôvodom uviedol:

*«V prvom rade, mi nie je jasné, prečo sťažovateľka napádala moju osobu, keď som vo voľbách získal 267 hlasov oproti jej 260 hlasom pričom s počtom hlasov 262 uspel ďalší kandidát.*

*Podľa mojich informácií, ktoré som získal od obyvateľov obce - voličov v deň volieb... vo volebnej miestnosti vládlo napätie vyvolané hádkou volebnej komisie, ktorá preberala problematiku prenosnej volebnej schránky. Podľa mojich informácií dvaja členovia komisie konkrétne Á. R. a E. G. boli výslovne proti doteraz zaužívanému nahlasovaniu žiadostí o prenosnú volebnú schránku, pričom však podľa ostatných členov volebnej komisie zákon túto problematiku upravuje len veľmi stručne a okrajovo. V zákone sa neuvádza kto je tá osoba, ktorá môže takúto žiadosť o prenosnú volebnú schránku nahlásiť a či jedna osoba - oprávnený volič - koľko žiadostí môže nahlasovať. Z tohto vyplýva, že jeden volič môže nahlásiť žiadosť o prenosnú volebnú schránku hoc aj 50 občanom - voličom, ktorí majú na to závažné, najmä zdravotné dôvody. Toto napätie medzi členmi volebnej komisie bolo cítiť aj v čase, keď som vstúpil do volebnej miestnosti.*

*Správa, že volebná komisia neakceptovala žiadosť o prenosnú volebnú schránku nahlásenú jedným voličom sa veľmi rýchlo v obci rozšírila čo vyvolalo značný rozruch medzi voličmi obce. Podľa sťažnosti iba jeden volič, konkrétne p. Š. K. nemal možnosť hlasovania práve už z vyššie uvedeného dôvodu, avšak volič sťažnosť nepodával a podľa mňa tento jeden hlas nemá podstatný vplyv na výsledok volieb*

*Na základe informácií od členov volebnej komisie volič menom L. C. síce požiadala o prenosnú volebnú schránku prostredníctvom poštovej doručovateľky, ktorá túto žiadosť aj tlmočila volebnej komisii, avšak jej nevesta E. C. pred hlasovaním vo volebnej miestnosti oboznámila členov volebnej komisie, že p. L. C. si vec rozmyslela a hlasovať nebude, t. j. o prenosnú volebnú schránku nežiada. Ďalej členovia komisie povedali, že podľa ich názoru Á. R. a E. G. nevykonávali svoju funkciu nestranne i napriek tomu, že sľub člena miestnej volebnej komisie podpísali.*

*... podotýkam, že Mgr. I. C. nezávislá kandidátka za poslanca obecného zastupiteľstva verejne podporovala nezávislú kandidátku na starostu obce H. K. a ostatných nezávislých kandidátov za poslancov obecného zastupiteľstva zoskupených okolo vyššie uvedenej nezávislej kandidátky na starostu obce. Ako dôkaz prikladám fotokópiu výtlačku „B. hírmondó“ (v maďarskom jazyku bez overeného prekladu, pozn.).*

*V záujme získania ďalších skutočností týkajúcich sa volieb konaných dňa 27.11.2010 žiadam o výsluch zostávajúcich členov volebnej komisie a aj výsluch zapisovateľky volebnej komisie.»*

*Na výzvu ústavného súdu sa k sťažnosti sťažovateľky v 3. rade vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu aj odporca v 3. rade podaním doručeným ústavnému súdu 17. januára 2011, v ktorom žiadal uvedenú sťažnosť zamietnuť. K prvej z uvedených námietok, že nebola dodržaná zákonom ustanovená forma nahlasovania žiadostí voličov o hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky, uviedol: «... táto problematika je v zákone upravená len okrajovo a veľmi stručne... citované ustanovenie zákona neupravuje tzv. zákonom stanovenú formu nahlasovania žiadosti voličov o hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky. V zákone je len upravené, že volič má svoju požiadavku... adresovať okrskovej volebnej komisii. V zákone sa nehovorí, či takúto požiadavku môže... za oprávneného voliča... na základe jeho poverenia a splnomocnenia, vykonať aj iná na to určená osoba... ak zákon priamo tento postup v danej dielčej otázke neupravuje... „technicky“ môžu takéto voliči poveriť hocijakú právnickú alebo fyzickú osobu na tlmočenie ich žiadosti o vykonanie takéhoto spôsobu voľby. Vychádzajúc z týchto právnych poznatkov, sa potom celá záležitosť technicky pretavila v aktuálnom čase nie len pri týchto, ale aj pri predchádzajúcich komunálnych*

*voľbách tak, že takýto voliči nahlasovali svoju požiadavku okrskovej volebnej komisii prostredníctvom obecného úradu, resp. jeho povereného pracovníka, prostredníctvom poštovej doručovateľky, alebo iných vhodných na to určených osôb. Podľa môjho názoru v miestnom rozhlase, v miestnej tlači a pod. bola výzva na nahlasovanie takejto požiadavky tlmočená na základe rozhodnutia a v mene okrskovej volebnej komisii... po zosumarizovaní došlých požiadaviek zo strany niektorých občanov - voličov sa vytvoril jeden ucelený zoznam mien, ktorý bol potom odovzdaný okrskovej volebnej komisii. Ide o zaužívanú prax pri voľbách do orgánov samosprávy v obci B. a nikdy predtým zo strany voličov alebo protikandidátov na takýto spôsob vytvárania zoznamu voličov... vznesený nebol... vytvorený zoznam takýchto voličov spochybnili dvaja členovia okrskovej volebnej komisii, medzi nimi aj Ing. Á. R., ktorý... napriek svojmu sľubu nestrannosti z titulu funkcie člena miestnej volebnej komisie pred voľbami otvorene sa postavil a agitoval za zvolenie sťažovateľky za budúcu starostku obce B.*

*Aj keď námietky týchto dvoch členov miestnej volebnej komisie ohľadne spochybnenia menného zoznamu voličov... najmä tej skutočnosti, že voliči svoju požiadavku neadresovali priamo miestnej volebnej komisii... nemohla obstáť, pretože... mohla aj miestna volebná komisia si na tvári miesta postupne preveriť, či je tento zoznam voličov... dôveryhodný alebo nie. Jednoducho tým, že by občania sa priamo vyslovili, či takto voliť chcú alebo nie, pričom vzhľadom na všeobecnú a vágnu formuláciu... v zákone, najmä pri osobách starších a prestárlych, je aj z hľadiska všeobecného záujmu možné takejto požiadavke skôr vyhovieť, ako ju zamietnuť. Nie je totiž v moci miestnej volebnej komisii nejakým spôsobom exaktne preverovať... konkrétny zdravotný stav takéhoto voliča, nehovoriac o tom, že za iný závažný dôvod uvedený vo všeobecnosti v zákone môže byť práve a v prvom rade aj vek a... zdravotný stav toho ktorého voliča. ...»*

Odporca v 3. rade tiež spochybnil tvrdenie uvedené v sťažnosti, že menovaný člen okresnej volebnej komisie Ing. S. (správne má byť zapisovateľ obvodnej volebnej komisie v K. Dr. S., pozn.) vyslovil presvedčenie o tom, že pôvodný zoznam voličov nemôže byť považovaný za riadne vyhotovený v súlade so zákonom o voľbách, a súčasne inštruoval volebnú komisiu tak, že nemôže byť použitý v súvislosti s hlasovaním prenosnou schránkou.

Aj napriek tvrdeniu v sťažnosti, že volebná komisia o „zneplatnení“ pôvodného zoznamu voličov verejne voličov neinformovala, voľby prostredníctvom prenosnej schránky sa predsa len uskutočnili. V tejto súvislosti sama sťažovateľka v 3. rade v sťažnosti uvádza, že volebná komisia informovala o možnosti požiadať o prenosnú schránku všetkých do volebnej miestnosti priebežne prichádzajúcich voličov, ako aj občanov, ktorí sa zdržiavali v bezprostrednej blízkosti volebnej miestnosti. V tejto súvislosti odporca v 3. rade uviedol: „... všetci, ktorí chceli, takýmto spôsobom odvolili a na tom nemení nič fakt, že podľa sťažovateľky dvaja takto nahlásení voliči vraj už nevolili v dôsledku toho, že sa dvaja poverení pracovníci miestnej volebnej komisii dostavili k týmto voličom v čase, keď už mali všetko pozatvárané a na zvonenie, resp. búchanie na dvere, nereagovali. Myslím si, že každý kto chcel, vedel, dokedy môžu voliči v ten deň hlasovať a teda ak chceli voliť, mali do konca volebného, času zabezpečiť, aby sa k nim pracovníci miestnej volebnej komisie riadne a bezpečne dostali. Čo sa týka... voliča L. C. ... udávam, že mám také informácie od zostávajúcich členov miestnej volebnej komisie, že veľmi blízka príbuzná uvedenej osoby... po vykonaní aktu volieb členom komisie oznámili, že... menovaná... si celú záležitosť rozmyslela a voliť nechce. Čo sa týka voliča Š. K. ... poukazujem na to, že samotný Š. K. podľa mojich informácií ústavnú sťažnosť o tom, že mu bolo znemožnené voliť nepodal a z hľadiska protikandidátky, ktorá prehrala o 40 hlasov... uvedený jeden hlas, čo je v prospech sťažovateľky, by výsledok volieb nezvrátil.“

Skutočnosť, že niektorí voliči, ktorí požiadali o prenosnú schránku v rámci pôvodného zoznamu voličov, z dôvodu opatrnosti radšej odhlasovali vo volebnej miestnosti, je irelevantná pre posúdenie platnosti alebo neplatnosti volieb.

V súvislosti s námietkou o nedodržaní tajnosti hlasovania pri hlasovaní prostredníctvom prenosnej volebnej schránky odporca v 3. rade uviedol: „... zákonnosť volieb... prenosnou volebnou urnou majú vo všeobecnosti zabezpečiť tam vyslaní poverení členovia miestnej volebnej komisie. Je zaujímavé, ale nie možno náhodné, že práve v tomto prípade boli na takýto spôsob voľby do miestnej časti B. osada... vyslaní práve už spomínaní Á. R. a tiež E. G. Menovaní členovia miestnej volebnej komisie vraj po vykonaní aktu volieb vydali svedectvo, podľa ktorého... voliči bývajúci v miestnej časti B. osada nevykonali akt voľby tak, aby bola zabezpečená tajnosť hlasovania. ... takto poverení a vyslaní... členovia miestnej volebnej komisie mali dbať na to, aby voľby prebehli v súlade

*so zákonom a nemali umožniť voličom hlasovať tak, aby napr. nebola zabezpečená tajnosť hlasovania. Vzhľadom však na horeuvedené súvislosti mám zato, že zo strany Á. R. a E. G. ide o dodatočne vyfabrikované účelové tvrdenia na popud a možno žiadosť sťažovateľky. Poukazujem na to, že všetci členovia volebnej komisie napokon svojim vlastnoručným podpisom uznali zákonnosť a výsledky volieb starostu v obci B...*

*Čo sa týka tej skutočnosti, že z B. osady bola požiadavka na vykonanie voľby formou prenosnej urny u troch voličov a napokon využilo takúto možnosť hlasovania až 22 voličov, sa domnievam, že to, že hlasovalo toľko voličov, pripustili vyslaní členovia miestnej volebnej komisie Á. R. a E. G., pretože zrejme uznali argumenty voličov z uvedenej osady, ktorí chceli na jednej strane využiť svoje volebné právo, ale na druhej strane zas sa im zdalo nezmyselné a zbytočné cestovať alebo sa dopraviť... do obce B., keď mohli hlasovať... na mieste samom. ... Som toho názoru, že toto nemožno uvedeným voličom vytýkať a na druhej strane, keby členovia miestnej volebnej komisie uvedeným voličom odmietli dať hlasovať takýmto spôsobom, zrejme by z ich strany mohlo vzniknúť podozrenie na nezákonný postup, resp., strnulý a bigotný výklad a aplikáciu príslušných zákonných ustanovení. Na všetky ostatné aspekty hlasovania však mali jednoznačne dohliadať títo poverení členovia. Takže sa mi zdá farizejské, keď v súčasnosti účelovo sťažovateľke podpisujú prehlásenia a neboli schopní zabezpečiť tajnosť hlasovania a férové podmienky volieb...*

*... som preto toho názoru, že sťažovateľka nepreukázala a preukázať ani nevie, že by voľby starostu obce B. dňa 27.11.2010 prebehli nezákonným spôsobom a spôsobom, ktorý by mal za daných konkrétnych okolností vplyv na výsledok voľby zo strany oprávnených voličov vo volebnom okrsku obce B.“*

Odporca v 3. rade k svojmu vyjadreniu v prílohách predložil fotokópiu zápisnice z prvého zasadnutia MVK zo 7. októbra 2010, súčasťou ktorej je aj sľub, ktorý zložili všetci členovia MVK, a úradný preklad časti textu predvolebného článku uverejnený v miestnych novinách (v maďarskom jazyku) z novembra 2010 s výzvou člena MVK Á. R., aby voliči volili za starostku obce sťažovateľku v 3. rade.

Podaním doručeným ústavnému súdu 21. januára 2011 sa k dôvodom sťažností spoločne vyjadrili aj ďalšie členky MVK A. K., O. K., K. K. a zapisovateľka MVK A. B., v ktorom uviedli:

*«... volebná komisia nie je kompetentná posúdiť, ktorý žiadateľ o prenosnú volebnú schránku je oprávnený podať túto žiadosť, nakoľko komisia nevie posúdiť nikoho zdravotný stav. Tajnosť hlasovania z našej strany porušená nebola.*

*... ani po viacnásobnom preštudovaní zákona, ktorý sme dostali v bružúrke s ostatnými zákonmi, resp. ich výňatky, od Obvodného úradu... sme sa nedočítali konkrétnej formy nahlasovania žiadostí, teda zákon to jednoznačne neurčuje. Ani po telefonáte zapisovateľky komisie na Obvodnú volebnú komisiu sme presné vysvetlenie formy nahlasovania žiadostí o prenosnú volebnú schránku nedostali, bolo povedané iba to, že žiadosti sa majú podávať priamo komisii v deň volieb, avšak nebolo povedané, že kto môže takúto žiadosť podávať a koľko môže žiadostí nahlásiť.*

*... nechápeme výraz „pôvodný zoznam voličov“... Pravdou je, že bolo napísaných zopár mien na papier formátu A4 - avšak to nebol žiaden zoznam voličov. Vyhotovil sa iba ako pomôcka, ktorá obsahovala mená žiadateľov o prenosnú volebnú schránku. Tieto žiadosti sa síce nahlásili hromadne, ale v zákone sa to nezakazuje. Práve túto pomôcku napadli dvaja členovia komisie E. G. a Á. R., s tým, že táto pomôcka je nevyhovujúca. Z tohto vyplývajúca vznikla medzi členmi volebnej komisie k ostrej hádke, ktorej svedkami boli aj voliči vo volebnej miestnosti a voliči čakajúci na chodbe pred volebnou miestnosťou. Následkom hádky medzi členmi komisie sa informácie o nezhodách okolo prenosnej volebnej schránky rýchlo rozšírila a ľudia začali nahlasovať žiadosti opätovne.*

*... uznesenie o tejto nehode napísané nebolo, nakoľko sa členovia komisie napokon dohodli, a nie uzniesli. Podotýkame, že už spomínaný 2 členovia komisie od skorého rána robili všetko v záujme toho, aby sa narušil riadny priebeh hlasovania. Sústavne a vedome vytvárali situácie, ktoré potom v komisii vytváralo napätie. Nakoľko žiadosti o prenosnú volebnú schránku začali znovu nahlasovať rod. príslušníci, známi alebo susedia žiadateľov, komisia sa s ráno odovzdanými žiadosťami prestala zaoberať, pretože sa dohodli tak, / a to iba preto, aby bol už vo volebnej miestnosti pokoj a klud, a aby bol zabezpečený dôstojný priebeh hlasovania/ že budú akceptovať iba tie žiadosti ktoré nahlásia počas dňa. Ešte raz zdôrazňujeme, že predsedkyňa komisie a dvaja členovia O. K.*

a K. K. pristúpili na túto dohodu iba preto, aby konečne hádka vo volebnej miestnosti utíchla.

... práve Á. R. a E. G. boli výslovne proti tomu aby boli voliči informovaní o spôsobe nahlasovania žiadostí o prenosnú volebnú schránku. V sťažnosti sa hovorí, že voliči volali na naše mobilné telefónne čísla. Áno volali, avšak ani naše telefónne číslo nie sú utajené, sú verejné a voliči si mohli tieto čísla pozrieť v telefónnom zozname. A nakoľko sa jedná o ľudí populárnych v kruhu obyvateľov, viacerí naši občania vedeli telefónne čísla týchto osôb. Obyvatelia obce mali vedomosť o tom, kto je vo volebnej komisii. Poznamenávame, že členovia komisie menovite O. K. a K. K. sú zamestnankyne Slovenskej pošty, sú s občanmi obce v dennom styku, a ľudia ich považujú za serióznych, dôveryhodných a úprimných ľudí, taktiež aj predsedkyňu volebnej komisie, ako aj zapisovateľku.

... Prenosná volebná schránka nebola vyslaná k žiadnemu voličovi, ktorý o to nepožiadaval.

... p. L. C. nahlásila svoju žiadosť o prenosnú volebnú schránku prostredníctvom poštovej doručovateľky, avšak jej nevesta v hlasovacej miestnosti komisii povedala, že jej svokra hlasovať nebude, o prenosnú volebnú schránku nežiada... p. Š. K. svoju žiadosť o prenosnú volebnú schránku neobnovil a nakoľko ráno doručené žiadosti na naliehanie 2 členov komisie boli považované za neexistujúce komisia nevyšla k už spomínanému voličovi s prenosnou volebnou schránkou. Menovaný sa na túto skutočnosť nikdy nestážoval.

... sklzy pri hlasovaní s prenosnou volebnou schránkou skutočne nastali, vďaka členom komisie Á. R. a E. G., ktorí i napriek viacnásobného pokynu predsedkyne volebnej komisie s prenosnou volebnou schránkou vyjsť odmietli. Týmto sklzom nastala situácia, že na niektoré miesta sa komisia s prenosnou volebnou schránkou dostavila v neskorších popoludňajších hodinách, t.j. po 1700 hod, kedy je v tomto časovom období tma. Následkom tohto už starší obyvatelia pozamkynali brána, komisia sa nevedela dostať dnu k voličovi. Keďže sa voľby konali do 2000 hod nezákonnosť sa nestala, nakoľko komisia s pren. vol. schránkou vyšla a keďže sa dovnútra k voličom dostať nevedeli, čo však nie je chybou komisie.

... v zákone nie je uvedené kto a koľko žiadostí o prenosnú volebnú schránku môže tlmočiť.

... žiadne motorové vozidlo člena komisie nebolo používané počas konania volieb.

*Z časti „B. osada“ nahlásili žiadosť o prenosnú volebnú schránku 4 voliči, ostatní voliči tam bývajúci nahlásili svoje žiadosti o hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky na mieste samom, v čom im vyslaní dvaja členovia komisie vyhovelí práve z toho dôvodu, že osada je od obce samotnej vzdialená niekoľko kilometrov. Asfaltovaná cesta vedúca z osady prechádzala na súkromnom pozemku. Vlastník túto cestu dal zatarasiť, je nepriechodná. Tajnosť hlasovania mali zabezpečiť vyslaní členovia komisie / podľa zákona/ a nakoľko Á. R. vykonával v komisii funkciu podpredsedu tejto povinnosti by si mal byť vedomý.*

*... sme toho názoru, že členovia komisie E. G. a Á. R. svoju funkciu nevykonávala nestranne. Od začiatku hlasovania už spomínaní dvaja členovia komisie hľadali spôsoby ako zabrániť riadnemu priebehu volieb. Schválne a sústavne vyvolávali napätie v komisii a v hlasovacej miestnosti samotnej. Po ukončení hlasovania / po 2000 hod/ pri sčítavaní hlasov spolupracovali. Problém nenastal ešte ani vtedy, keď už bolo zrejmé, ktorý kandidát za starostu obce voľby vyhral. Problém nastal až potom, keď sa spočítali hlasy na poslancov, a keď už bolo zrejmé, že zo zoskupenia nezávislých kandidátov za poslancov OZ zoskupených okolo nezávislej kandidátky na post starostu obce H. K. sa podľa počtu získaných hlasov dostali do Obecného zastupiteľstva iba 2 kandidáti. Vtedy Á. R. poznamenal, že do zastupiteľstva sa dostala „opozícia“. I z tejto jeho poznámky bolo viac než jasné, že je zaujatý voči osobe H. K. a nevykonával svoju činnosť v komisii nestranne. Po zistení už úplných výsledkov volieb znovu začali dvaja členovia komisie Á. R. a E. G. vyvolávať hádky a napätie v komisii. Zápisnicu však podpísali, čo znamená, že súhlasili s výsledkami volieb.*

*Členovia Komisie A. K., O. K. a K. K. vyhlasujú, že svoju funkciu vykonávali svedomite a nestranne.*

*Nikto z oprávnených voličov nehlasovalo v tiesni ani pod nátlakom inej osoby. Vyhlasujú, že voľby konané dňa 27.11.2010 prebehli v súlade so zákonmi.»*

Prílohou vyjadrenia bolo čestné vyhlásenie E. C. zo 17. januára 2011, v ktorom potvrdila, že v deň volieb priamo vo volebnej miestnosti odvolala žiadosť o prenosnú volebnú schránku pre svoju svokru L. C.

Plénom ústavného súdu poverený sudca spravodajca vykonal v priestoroch Obecného úradu v B. 24. januára 2011 výsluchy svedkov navrhnutých sťažovateľmi. Ústavný súd v predmetnej veci vypočul aj ďalšie členky MVK a jej zapisovateľku, spolu teda vypočul 6 svedkov: Á. R., E. G., A. K., K. K., O. K. a A. B.. Pri výsluchoch boli osobne prítomní sťažovateľka v 3. rade, právny zástupca sťažovateľov, odporcovia, právny zástupca odporcu v 3. rade, ako aj sudca ústavného súdu Juraj Horváth.

Právny zástupca sťažovateľov k veci uviedol, že sa v plnom rozsahu pridrižiava dôvodov uvedených v sťažnosti, ako aj v nej uvádzaných skutočnosti.

Právny zástupca odporcu v 3. rade uviedol, že sa v plnom rozsahu pridrižiava svojich vyjadrení uvedených v podaní doručenom ústavnému súdu 17. januára 2011.

Odporca v 2. rade nad rámec svojho vyjadrenia doručeného ústavnému súdu 18. januára 2011 uviedol, že bolo zvykom, že obecný úrad v obci vyhlásil možnosť voliť prenosnou schránkou. Aj v ostatných voľbách bol verejne vyhlásený oznam o možnosti voliť prenosnou schránkou, v deň volieb to však bolo zrušené. Nevedel uviesť, z akého dôvodu. Ďalej uviedol, že počul, že člen MVK Á. R. bol v B. osade a ako člen MVK nezabezpečil tajnosť volieb. Tiež počul, že Á. R. v deň volieb zrušil zoznam ľudí, ktorí mali voliť prenosnou schránkou. Ľudia presne nevedeli, komu a ako majú nahlásiť, že chcú takto voliť, a nie je to zrejme ani zo zákona. Taktiež uviedol, že po voľbách navštívil sťažovateľku v 2. rade, ktorá tvrdila, že ústavnú sťažnosť nechcela podať, ale ju „nahovorili“ zo strany právneho zástupcu sťažovateľov.

Odporca v 1. rade nad rámec svojho vyjadrenia doručeného ústavnému súdu 19. januára 2011 uviedol, že sa po voľbách stretol s občanmi, ktorých čestné vyhlásenia boli prílohou sťažností, a zistil od nich, že len od neho sa dozvedeli, že sú označení ako svedkovia udalostí týkajúcich sa volieb. Má vedomosť, že ráno v deň volieb boli dohady týkajúce sa správnosti volieb prenosnou schránkou, pričom člen MVK Á. R. mal zrušiť zoznam voličov, ktorí pôvodne požiadali o možnosť hlasovať prenosnou schránkou s odôvodnením, že uvedeným spôsobom môžu podľa zákona voliť len tí, ktorí o to

požadujú zo závažných zdravotných dôvodov. Taktiež uviedol, že od Á. R. vie, že keď boli členovia volebnej komisie vyslaní s prenosnou urnou, on sám povedal, že ak sa bude týmto spôsobom voliť, budú problémy.

Svedok Á. R., podpredseda MVK, pri výsluchu uviedol, že v deň volieb okolo 7.00 h predložila členka MVK K. K. zoznam ľudí, ktorí chceli voliť prostredníctvom prenosnej schránky. Vzhľadom na to, že to nebol oficiálny zoznam, nebral ho do úvahy. Svedok po nahliadnutí do tzv. pôvodného zoznamu voličov (ktorý je prílohou sťažností) potvrdil, že ide o tento zoznam. Keďže vo volebnej komisii nebol jednotný názor na možnosť použitia takéhoto zoznamu, telefonicky kontaktovali Dr. S., zapisovateľa obvodnej volebnej komisie v K. (ďalej len „OVK“), ktorý uviedol, že tento zoznam nemáme brať do úvahy, preto sme ho neakceptovali. Pred voľbami bola v miestnom rozhlase vyhlásená výzva, aby sa tí voliči, ktorí chcú voliť prostredníctvom prenosnej schránky, prihlásili na pošte alebo na obecnom úrade. Preto som navrhol, aby sa v miestnom rozhlase vyhlásilo, že „pôvodný zoznam voličov“ volebná komisia nebude brať do úvahy. Tento návrh však nebol ďalšími členmi volebnej komisie akceptovaný. Niektorí voliči, ktorí boli na zozname a dozvedeli sa, že sa k nim prenosná schránka nedostaví, prišli osobne voliť do volebnej miestnosti. Volebná komisia sa nakoniec dohodla, že sa bude voliť aj prenosnou schránkou, s ktorou vyšli členky volebnej komisie E. G. a O. K. Svedok nevedel uviesť, kto bol iniciátorom verejnej výzvy na prihlasovanie sa voličov na hlasovanie prostredníctvom prenosnej schránky. Svedok ďalej uviedol, že mal viackrát pripomienky k spôsobu volieb, ktoré žiadal uviesť aj v zápisnici, zapisovateľka ich však nechcela zapísať. Svedkovi bolo prečítané uznesenie č. 2 zo zápisnice volebnej komisie, kde je uvedené: *„Dvaja členovia komisie mali námietky voči priebehu nahlasovania žiadostí o prenosnú urnu a voči niektorým osobám žiadajúcich prenosnú schránku. Pren. schránka bola na 86 miestach (adresách).“* Na otázku, či toto boli jeho námietky, svedok túto skutočnosť potvrdil. K voľbám v B. osade svedok uviedol, že v deň volieb asi po 15.00 h sa sústredilo asi 30 ľudí z B. osady s požiadavkou, že chcú voliť, preto som tam z poverenia volebnej komisie šiel spolu s členkou komisie K. K. Zistili, že z tejto osady malo právo voliť 22 voličov. Z 22 oprávnených voličov v B. osade odvolilo 16. Do B. osady sme prišli autom, zatrúbili sme pred jedným domom, na čo sa zišli oprávnení voliči a na kapote auta vyplnili hlasovacie lístky a hodili do urny. Nikoho sme

nenútili ani nepresviedčali, koho majú voliť, a každý dobrovoľne zakrúžkoval kandidáta, ktorého chcel. Svedok videl nezákonnosť volieb v B. osade v tom, že títo voliči nevolili za plentou ani sami, ale že krúžkovali kandidátov na kapote auta, viac-menej hromadne. Taktiež uviedol, že ako člen volebnej komisie bol poučený o svojich povinnostiach. Pôvodne vôbec nechcel ísť do B. osady, len na naliehanie ďalších členov komisie sa rozhodol, že pôjde. Vôbec mu nenapadlo, že by mohli byť problémy so spôsobom voľby, preto neurobil nič pre to, aby táto voľba bola vykonaná iným spôsobom. K spôsobu volieb som mal viac pripomienok, ako je uvedené v zápisnici, ale zapisovateľka ma prehovorila, že to v zápisnici nemusí byť zapísané. Ďalší členovia volebnej komisie mali voči mojej osobe výhrady, avšak dôvody nepoznám. Uviedol tiež, že zo strany MVK nebola podaná sťažnosť na nadriadený volebný orgán na spôsob a priebeh volieb v obci. Na otázku, prečo pri voľbách v B. osade nešli z domu do domu za jednotlivými voličmi, uviedol, že nemali so sebou menný zoznam voličov, vedeli len to, že je tam 22 oprávnených voličov. Osobne poznal mnohých z týchto voličov, pretože sú to jeho rovesníci. O tom, že sa bude voliť aj prostredníctvom prenosnej schránky, sa v komisii nerozhodovalo hlasovaním, ale rozhodli o tom 3 členky volebnej komisie. Svedok uviedol, že do MVK bol nominovaný za SDKÚ, a tiež potvrdil, že v miestnych novinách vyzýval občanov obce, aby volili sťažovateľku v 3. rade za starostku obce. Potvrdil tiež skutočnosť, že E. C. sa v deň volieb vyjadrila pred volebnou komisiou, že jej svokra L. C. voliť nebude a nežiada o prenosnú volebnú schránku.

Svedkyňa E. G., členka MVK, vo svojej výpovedi potvrdila, že ráno v deň volieb K. K. priniesla menný zoznam ľudí, ktorí chceli voliť prostredníctvom prenosnej schránky a ktorí sa prihlásili na základe verejnej výzvy prostredníctvom poštových doručovateľov alebo obecného úradu. Nevedela uviesť, kto bol iniciátorom tejto výzvy. Svedkyňa predložila originál tohto zoznamu, ktorý je totožný so zoznamom, ktorý predložili sťažovatelia v prílohe svojich sťažností. Tento zoznam bol spochybnený z dôvodu neúplnosti niektorých tam uvedených mien a adries. Na základe rozhovoru s Dr. S., ktorý uviedol, že takýto zoznam nemôže byť hodnoverný, komisia rozhodla, že formou prenosnej schránky môžu voliť len tí, ktorí o to požiadajú v deň volieb zo závažných dôvodov. Nebolo to však vyhlásené obecným rozhlasom. Ďalej uviedla, že má podozrenie, že niekto obvolával voličov, ktorí boli na pôvodnom zozname, aby prišli voliť na obecný úrad, čo sa

aj stalo. Títo voliči nemohli oficiálne vedieť, že pôvodný zoznam bol zrušený. Z poverenia volebnej komisie bola svedkyňa vyslaná s prenosnou schránkou za voličmi v obci, ale volieb v B. osade sa nezúčastnila, preto nevie uviesť, ako to tam prebiehalo. V deň volieb o 9.00 h sa na základe telefonického oznámenia dozvedeli, že ľudia v B. osade majú záujem voliť. Svedkyňa tiež uviedla, že súhlasí s obsahom zápisnice MVK, ale mala pripomienky k zápisnici volebnej komisie, pretože v nej neboli uvedené jej námietky. Od zapisovateľky žiadala opis zápisnice, ale tá to odmietla. Svedkyňa uviedla, že menný zoznam voličov pred voľbami vyhotovovala poštová doručovateľka p. K., ktorá bola delegovaná za členku MVK za stranu SMK. Podľa nej pochybnosti o mennom zozname nemali politické pozadie. Podľa jej názoru informácia o „zneplatnení“ pôvodného zoznamu mala byť vyhlásená obecným rozhlasom, aby ľudia vedeli, ako majú voliť. Svedkyňa nevedela uviesť, koľko bolo takých voličov, ktorí boli na zozname a chceli voliť, ale v dôsledku nedorozumení im to nebolo umožnené. Nepamätá sa, či sa aj v minulosti robili zoznamy takýchto voličov. Pôvodný zoznam sme spochybnili aj preto, že tam boli uvedené aj mená ľudí, ktorých sme nevedeli identifikovať – ani ja ako obyvateľka obce. Svedkyňa potvrdila, že spolu s p. R. spochybnili spôsob volieb, čo je uvedené v zápisnici volebnej komisie. Na základe telefonických, ako aj osobných žiadostí voličov o vykonanie volieb prenosnou schránkou bola aj svedkyňa osobne za týmito voličmi. Takto ich volilo 38, čím sa vytvoril nový menný zoznam. Zároveň potvrdila, že po voľbách navštívila Š. K., ktorý jej poskytol čestné vyhlásenie o tom, že požiadal prostredníctvom obecného úradu o prenosnú schránku, v deň volieb však za ním nikto s prenosnou schránkou neprišiel.

Svedkyňa A. K., predsedníčka MVK, vo výpovedi uviedla, že už ráno o 7.00 h v deň volieb Á. R. uviedol, že volebná komisia bude mať problémy s prenosnou urnou. Tieto problémy aj nastali, ale až vtedy, keď bolo zrejmé, aké budú výsledky volieb. Svedkyňa uviedla, že podľa jej vedomostí po návrate Á. R. z B. osady z jeho strany neboli vznesené námietky proti spôsobu voľby v osade. Pokiaľ ide o menný zoznam voličov, vo volebnej komisii prebiehali diskusie, avšak nenašli žiadne riešenie problému, kedy a kde sa majú prihlásiť tí, ktorí žiadajú voliť prostredníctvom prenosnej schránky. Dodala, že zloženie volebnej komisie bolo v obci známe, o jej zložení bola informácia na úradnej tabuli obce. Svedkyňa ďalej uviedla, že pôvodný zoznam voličov bol zneplatnený potom, ako členovia

komisie (nevedela uviesť ktorí) telefonovali s p. S. Po ich návrate títo členovia MVK oznámili, že prostredníctvom prenosnej schránky môžu voliť len tí voliči, ktorí to v deň volieb nahlásia menovite. Vzhľadom na okolnosti sa vo volebnej komisii rozhodli, že dotknutým voličom to oznámia prostredníctvom príbuzných a známych, ktorí prišli voliť. Na otázku, či bol vytvorený nejaký iný zoznam voličov, uviedla, že E. G. mala knižku, v ktorej mala zoznam ľudí, ktorých si ona sama zapisovala, a zrejme išlo o zoznam ľudí, ktorí chceli voliť prenosnou schránkou. Aj na základe tohto zoznamu sa potom vykonali voľby prenosnou schránkou. Na základe telefonickej žiadosti pôvodne 3 občania z B. osady požiadali o prenosnú volebnú schránku. Na základe tejto žiadosti sa komisia rozhodla, že vyšle do B. osady 2 členov MVK – Á. R. a K. K. V B. osade volilo 16 voličov. Svedkyňa tiež uviedla, že volebná komisia v zásadných otázkach rozhodovala väčšinou, ale k otázke B. osady nehlasovala. Pokiaľ boli vôbec nejaké námietky k spôsobu volieb, bolo to preto, že medzi členmi volebnej komisie boli napäté vzťahy. Svedkyňa potvrdila, že napísala článok v miestnych volebných novinách, ktorý bol venovaný jej práci, ale nebol to článok, v ktorom by sa pochvalne vyjadrovala o starostovi (odporcovi v 3. rade), a nebolo to počas volebného moratória.

Svedkyňa K. K., členka MVK, vo výpovedi uviedla, že u nej sa prihlasovali ľudia, ktorí chceli voliť prostredníctvom prenosnej schránky. Potvrdila, že p. R. potom, čo telefonoval p. S., oznámil, že tento zoznam je neplatný a že voliť prenosnou schránkou môžu len tí, ktorí sa v deň volieb menovite prihlásia. Nevedela uviesť, koľko bolo takých, ktorí chceli takto voliť a nemohli, a či vôbec boli takí. Boli aj prípady (počet uviesť nevedela), keď sa prenosná schránka dostavila k voličom až večer, a keďže už bola tma a nevedeli, kto prišiel (videli len auto), nevypustili ich dnu a nevolili. Svedkyňa potvrdila, že bola s p. R. v B. osade. Títo voliči nás však nevypustili do domov, preto jeden z nich odvolil pred svojím domom a ďalší odvolili na kapote auta. Nikto ich však nenútil, koho majú voliť. Svedkyňa písala zoznam tých ľudí, ktorí hlasovali. Svedkyňa uviedla, že bola toho názoru, že bola oprávnená urobiť zoznam ľudí, ktorí chceli voliť do prenosnej schránky, keďže pracuje ako poštová doručovateľka a zároveň bola členkou MVK. Do zoznamu zapisovala záujemcov podľa ulíc a potom do zoznamu dopísala tých, ktorí boli nahlásení na obecnom úrade. Po zneplatnení pôvodného zoznamu sa voliči žiadajúci voliť do prenosnej schránky

prihlasovali telefonicky, pričom zoznam týchto žiadateľov robila E. G. Z B. osady požiadali o voľbu do prenosnej urny voliči I. N. a I. R. Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov nevie uviesť, či E. V. a G. V. vôbec volili.

Svedkyňa A. B., zapisovateľka MVK, pri výsluchu uviedla, že výhrady, ktoré sú uvedené v zápisnici volebnej komisie, zapísala na základe pripomienok jej členov. Iné pripomienky, resp. výhrady k spôsobu volieb, ktoré by mali byť v zápisnici uvedené, zo strany členov volebnej komisie vznesené neboli. Podľa jej vedomostí, nikto neadresoval OVK sťažnosti na priebeh volieb. Pokiaľ ide o nezrovnalosti týkajúce sa zoznamu, ktorý zostavovala K. K., svedkyňa uviedla, že telefonicky kontaktovala OVK vo veci ďalšieho postupu. Dôvodom boli hádky v komisii, ako máme postupovať. Pán, s ktorým telefonovala, povedal, že žiadosti o voľbu prostredníctvom prenosnej schránky sa majú nahlasovať v deň volieb. Po tomto telefonáte bola situácia v komisii napätá, jej členovia sa hádali, o ďalšom postupe nehlasovali, ale dohodli sa, že pôvodný zoznam nebudú akceptovať, ale ľudia budú priamo nahlasovať žiadosť o voľby do prenosnej schránky. Proti použitiu pôvodného zoznamu boli 2 členovia komisie Á. R. a E. G. Ďalej uviedla, že námietky vznesené členmi volebnej komisie boli zapísané a boli postúpené MVK. Bolo už vecou MVK, čo zapíše, akceptuje a ako sa uznesie, pričom MVK neprijala žiadne uznesenie a taktiež z jej strany neboli ďalšie výhrady. Po vykonaní volieb vyhotovila zápisnicu a každý z členov volebnej komisie, ktorý o to požiadal, dostal jej opis. Zároveň uviedla, že informácia o zneplatnení pôvodného zoznamu sa hneď rozniesla po obci a nebolo potrebné to zverejňovať.

Svedkyňa O. K., členka MVK, vo svojej výpovedi uviedla, že spolu s K. K. robili zoznam ľudí, ktorí chceli voliť prostredníctvom prenosnej schránky. Keďže v súvislosti s týmto zoznamom vznikli „problémy“, Á. R. spolu so zapisovateľkou telefonovali na OVK. Keď sa vrátili, povedali, že prostredníctvom prenosnej urny môžu voliť len tí voliči, ktorí o to v deň volieb požiadajú volebnú komisiu. Á. R. povedal, že toto rozhodnutie volebnej komisie sa nemôže oznámiť cez obecný rozhlas ani samotným voličom, ani ich príbuzným, ktorí prídu voliť. Ľudia sa dozvedeli o tom, že musia voliť osobne, resp. požiadat' v deň volieb o prenosnú urnu, tak, že voliči nachádzajúci sa vo volebnej miestnosti

a pred ňou počuli hádky členov volebnej komisie. E. G. robila zoznam tých ľudí, ktorí telefonicky požiadali o prenosnú schránku. Potom sa volebná komisia dohodla, že vyšlú k týmto nahláseným voličom prenosnú schránku. V deň volieb svedkyňa nemala informáciu o niektorých ľuďoch v obci, ktorí chceli takto voliť a nemohli. Svedkyňa ďalej uviedla, že o niektorých veciach väčšinou rozhodoval p. R. s odôvodnením, že on pozná predpisy a my nie. Uviedla tiež, že keď sa p. R. vrátil z B. osady, tak hneď netvrdil, že boli nejaké problémy. Až večer, keď sa sčítavali hlasy, povedal, že zrejme budú problémy s prenosnou schránkou.

Po ukončení výsluchov právny zástupca sťažovateľov predložil krátkou cestou 12 čestných vyhlásení: 1. Ľ. R. zo 17. januára 2011 o tom, že pred voľbami bola miestnym rozhlasom uskutočnená verejná výzva na podávanie žiadostí o prenosnú schránku; 2. E. V. a G. V. z 18. januára 2011 o tom, že pred voľbami požiadali o prenosnú schránku, avšak v deň volieb k nim volebná schránka nebola doručená, a preto nemohli voliť; 3. E. C. z 18. januára 2011 o tom, že v deň volieb osobne vo volebnej miestnosti odvolala žiadosť o prenosnú schránku pre svokru L. C.; 4. A. F. zo 17. januára 2011 o tom, že jej matke A. T. vedome nebolo umožnené hlasovať tým, že členovia volebnej komisie sa s prenosnou schránkou k nej dostavili až večer za tmy; 5. E. G. a Á. R. zo 17. januára 2011 k okolnostiam namietaného nezákonného postupu pri sčítavaní hlasov; 6. E. T. zo 17. januára o tom, že napriek tomu, že bola voliť, poobede k nej prišli členovia volebnej komisie s prenosnou schránkou; 7. I. N., R. N. a M. K. z 18. januára 2011 o porušení tajnosti hlasovania v B. osade (R. N. a M. K. zároveň vyhlásili, že o hlasovanie do prenosnej schránky oficiálne nežiadali); 8. Ing. S. H. z 24. januára 2011 o vylúčení M. U. z volebnej komisie odporcom v 3. rade.

Ústavnému súdu bolo 28. januára 2011 doručené podanie sťažovateľky v 3. rade označené ako „*Stanovisko*“, ktorým reagovala na vyjadrenie odporcu v 3. rade z 11. januára 2011 a svoju sťažnosť argumentačne doplnila. Zároveň svoju sťažnosť rozšírila o ďalší dôvod nezákonnosti volieb, ktorým je postup pri sčítavaní hlasov.

Ústavnému súdu bolo 4. februára 2011 doručené podanie sťažovateľa v 1. rade označené ako „*Doplnenie sťažnosti...*“, ktorým svoju sťažnosť argumentačne doplnil a rozšíril o dôvod nezákonného postupu pri sčítavaní hlasov.

Ústavnému súdu bolo 4. februára 2011 doručené aj podanie sťažovateľky v 2. rade označené ako „*Stanovisko*“, ktorým reagovala na vyjadrenie odporcu v 2. rade zo 14. januára 2011 a svoju sťažnosť argumentačne doplnila. Zároveň sťažnosť rozšírila o ďalší dôvod nezákonnosti volieb, ktorým je postup pri sčítavaní hlasov.

### III.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánu územnej samosprávy.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Prerokované sťažnosti sa týkajú neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov samosprávy tej istej obce, pričom sťažovatelia, ktorí sú zastúpení tým istým právnym zástupcom, uvádzajú identické dôvody svojich sťažností a na ich preukázanie navrhujú rovnaké dôkazy. Súčasne aj ich návrhy na rozhodnutie ústavného súdu sú totožné.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

Podľa § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

So zreteľom na vecnú súvislosť a rovnakú argumentáciu použitú v sťažnostiach s prihliadnutím na to, že sťažovatelia sú zastúpení tým istým právnym zástupcom, ústavný súd spojil tieto veci na spoločné konanie tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto uznesenia.

2. Ústavný súd už vyslovil (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99, PL. ÚS 5/03), že jeho právomoc zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní iba vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb.

Inými slovami, nie každé porušenie volebného zákona vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb. Dôležitým prvkom vo volebných veciach je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na výsledok volieb.

Sťažovatelia na preukázanie skutočností, ktorými odôvodňujú nezákonnosť a neústavnosť volieb, navrhli dokazovanie výsluchom 2 členov MVK – Á. R. a E. G. V súvislosti s výpoveďami týchto svedkov ústavný súd konštatuje, že ďalší členovia MVK,

ako aj jej zapisovateľka vo svojich vyjadreniach a výpovediach spochybnili nestrannosť uvedených členov MVK v dôsledku ich postupov a vyjadrení v priebehu samotných volieb. Nestrannosť Á. R. ako podpredsedu MVK je spochybnená aj okolnosťou, že v miestnom periodiku „B. Hírmondó“ v novembri 2010 verejne vyzýval obyvateľov obce, aby za starostku volili sťažovateľku v 3. rade, a to už potom, keď zložil sľub člena MVK (7. októbra 2010). Vierohodnosť týchto svedeckých výpovedí je z týchto dôvodov značne oslabená.

Ústavný súd na základe vykonaného dokazovania zistil v súvislosti s jednotlivými dôvodmi sťažností tieto skutočnosti:

A. Sťažovatelia namietali nedodržanie zákonom ustanovenej formy nahlasovania žiadostí o prenosnú schránku, v dôsledku čoho došlo k vytvoreniu nezákonného zoznamu žiadateľov o voľbu touto formou (tzv. pôvodného zoznamu voličov).

Podľa § 31 ods. 6 zákona o voľbách volič môže požiadať zo závažných, najmä zdravotných dôvodov okrskovú volebnú komisiu o to, aby mohol hlasovať mimo volebnej miestnosti, a to len v územnom obvode volebného okrsku, pre ktorý bola okrsková volebná komisia zriadená. V takom prípade okrsková volebná komisia vyšle k voličovi dvoch svojich členov s prenosnou volebnou schránkou, hlasovacími lístkami a obálkou. Volič hlasuje tak, aby sa dodržala tajnosť hlasovania.

Z citovaného ustanovenia zákona o voľbách vyplýva voličovi povinnosť „adresovať“ svoju žiadosť o voľbu prenosnou schránkou volebnej komisii. Súčasne musí byť splnená požiadavka závažného (nielen zdravotného) dôvodu. Zo zákona o voľbách však nevyplýva, akou formou má volič požiadať volebnú komisiu o hlasovanie do prenosnej schránky. Vzhľadom na vágnosť právnej úpravy tejto formy hlasovania, ako aj na účel tohto inštitútu je akceptovateľné, aby voliči svoju požiadavku realizovali telefonicky, príp. prostredníctvom inej, k tomu poverenej osoby, a to aj formou tzv. hromadnej žiadosti (napr. domovy dôchodcov). V prípade tzv. hromadnej žiadosti však musí byť táto požiadavka individualizovaná uvedením konkrétnych mien žiadateľov, teda nestačí uviesť iba počet žiadateľov. Zákon o voľbách nevymedzuje ani časový úsek, „odkedy – dokedy“ je volič

povinný túto svoju požiadavku realizovať, t. j. môže tak urobiť v dobe od momentu kreovania volebnej komisie prakticky až do ukončenia volieb.

V okolnostiach daného prípadu nebolo preukázané, že verejná výzva na prihlasovanie sa žiadateľov o hlasovanie prenosnou schránkou vzišla z prostredia volebnej komisie. Členovia MVK pri výsluchu nevedeli uviesť, kto bol iniciátorom tejto výzvy. Členka MVK K. K., ktorá ráno v deň konania volieb predložila volebnej komisii tzv. pôvodný zoznam voličov o voľbu do prenosnej schránky, pri výsluchu uviedla, že v zozname boli mená žiadateľov, ktorí sa prihlásili u poštových doručovateľiek a na obecnom úrade. V prípade žiadateľov, ktorí svoju požiadavku nahlásili obecnému úradu, tak nebola splnená podmienka smerovania žiadosti volebnej komisii. Navyše, v dôsledku neúplnosti niektorých mien a neuvedenia adries, bol tento zoznam nevierohodný, resp. nepoužiteľný pre potreby hlasovania do prenosnej schránky. Nie nepodstatnou je aj tá skutočnosť, že zapisovateľka ako odborný poradca volebnej komisie vo veci pochybností v súvislosti s predloženým zoznamom telefonicky oslovila zapisovateľa OVK, ktorý volebnú komisiu inštruoval v tom zmysle, že žiadosti o prenosnú schránku je potrebné nahlásiť volebnej komisii v deň konania volieb. Za týchto okolností teda zneplatnenie tzv. pôvodného zoznamu voličov nepovažoval ústavný súd za porušenie zákona o voľbách.

B. V súvislosti so zneplatnením zoznamu sťažovatelia namietali, že volebná komisia nezverejnila zmenu formy nahlasovania žiadostí o prenosnú schránku, resp. verejne neinformovala voličov o zneplatnení zoznamu, v dôsledku čoho došlo k „zmareniu“ volebného práva tých voličov, ktorí sa v dobrej viere nahlásili do pôvodného zoznamu voličov.

Vzhľadom na okolnosti prípadu, volebná komisia majúca vedomosť, za akých okolností sa voliči nahlasovali do pôvodného zoznamu, mala voličov verejne informovať o jeho zneplatnení. Len samotnú skutočnosť, že volebná komisia v tomto smere nekonala, a nepodnikla kroky na oboznámenie voličov so skutočnosťou zneplatnenia zoznamu, však nemožno hodnotiť ako porušenie zákona o voľbách. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že zo zákona o voľbách volebnej komisii nevyplýva povinnosť informovať

voličov o možnosti voliť prostredníctvom prenosnej schránky, príp. o spôsoboch (formách) nahlasovania žiadostí o prenosnú schránku. Samozrejme, že je všeobecne prospešné, aby volebná komisia v záujme využitia volebného práva aj tými voličmi, ktorí sa z vážnych, najmä zdravotných dôvodov nemôžu dostaviť do volebnej miestnosti, vhodným spôsobom informovala voličov o tejto zákonnej možnosti. Zo zákona o voľbách jej však táto povinnosť nevyplýva (podľa § 27 zákona o voľbách nemá túto povinnosť ani obec). Je predovšetkým v záujme voliča, aby o takejto forme hlasovania mal vedomosť (v duchu zásady „neznalosť zákona neospravedlňuje“) a aby ju v prípade splnenia zákonných predpokladov využil, a o takúto formu hlasovania volebnú komisiu preukázateľným spôsobom požiadal.

Ústavný súd pripúšťa, že v dôsledku zneplatnenia pôvodného zoznamu voličov, ktorí v dobrej viere pred voľbami požiadali o prenosnú schránku, bez následného zverejnenia tejto informácie, sa uvedení voliči o jeho zneplatnení oficiálne nedozvedeli. V dôsledku toho boli uvedení do omylu v tom, že o prenosnú schránku požiadali a dôvodne očakávali, že k nim volebná komisia prenosnú schránku vyšle. Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania (výpovede E. G., O. K. a zapisovateľky MVK), informácia o zneplatnení pôvodného zoznamu sa v obci rýchlo rozšírila prostredníctvom príbuzných a známych, ktorí sa o tejto skutočnosti dozvedeli priamo vo volebnej miestnosti, o čom svedčí aj množstvo voličov, ktorí touto formou napokon hlasovalo (86).

Sťažovatelia na preukázanie svojich tvrdení o zmarení volebného práva niektorých voličov predložili čestné vyhlásenia voličov Š. K., L. C., Z. K., M. T., E. V., G. V., A. F., E. C. a E. T.

Skutočnosť, že volič Š. K. pred voľbami požiadal obecný úrad o prenosnú schránku, aj napriek jeho čestnému vyhláseniu nemal ústavný súd za dostatočne preukázanú, keďže v pôvodnom zozname voličov jeho meno nie je uvedené.

V prípade voličky L. C. bolo vykonaným dokazovaním preukázané, že v deň volieb bola žiadosť o prenosnú schránku pre túto voličku osobne odvolaná vo volebnej miestnosti

jej blízkou príbuznou E. C. (čestné vyhlásenia E. C. zo 17. a 18. januára 2011, výpoveď člena MVK Á. R.), v dôsledku čoho nedošlo k porušeniu jej volebného práva.

Ústavný súd nepovažoval ako dôvodnú námietku o porušení volebného práva voličky A. T. (resp. ďalších v sťažnostiach uvedených voličov, ktorých čestné vyhlásenia sťažovatelia nepredložili), ku ktorej sa členovia volebnej komisie s prenosnou schránkou dostavili v podvečerných hodinách (čestné vyhlásenie A. F.). Zo zápisnice volebnej komisie ústavný súd zistil, že prílohou jej uznesenia č. 2 je menný zoznam voličov, ktorí v priebehu dňa volieb požiadali volebnú komisiu o prenosnú schránku. Z uvedeného zoznamu vyplýva, že k uvedeným voličom vyšli dvaja členovia volebnej komisie o 16.00 h. Voľby sa konali v určený deň od 7.00 do 20.00 h, čoho si voliči mali byť vedomí. Skutočnosť, že vyslaní členovia volebnej komisie sa k týmto voličom dostavili s prenosnou schránkou, avšak voliči im neposkytli potrebnú súčinnosť na vykonanie volebného aktu z dôvodu, že už mali dvere uzamknuté, nemožno považovať za porušenie ich volebného práva.

Vo vzťahu k posudzovaniu zákonnosti napadnutých volieb sa ako nedôvodná javí aj námietka sťažovateľov, že niektorí voliči z dôvodu opatrnosti realizovali svoje volebné právo priamo vo volebnej miestnosti (Z. K., M. T., E. T.), a napriek tomu po vykonaní aktu volieb k nim bola vyslaná prenosná schránka, a to aj v prípade, ak o ňu nepožiadali. Títo voliči sa dozvedeli o zneplatnení pôvodného zoznamu voličov, preto mali možnosť v deň volieb požiadať o voľbu do prenosnej schránky. V konečnom dôsledku však svoje volebné právo realizovali.

Z čestných vyhlásení E. V. a G. V. vyplýva, že aj napriek tomu, že menovaní voliči pred voľbami požiadali o voľbu do prenosnej schránky, v deň volieb k nim prenosná schránka nebola vyslaná, a preto nemohli voliť. V prípade týchto voličov tak došlo k „zmareniu“ ich volebného práva, a teda k porušeniu čl. 30 ods. 3 ústavy v spojení s § 1 a § 31 ods. 6 zákona o voľbách.

Ústavný súd už vyslovil, že nie každé porušenie zákona o voľbách je v príčinnej súvislosti s následkom, ktorým je výsledok volieb považovaný navrhovateľom za skreslený.

V konaní o volebnej sťažnosti sa musí preukázať uvedená príčinná súvislosť pomocou dostupných dôkazov. Konštatovať ju môže ústavný súd iba za situácie, že výsledok volieb vylučuje pravdepodobnosť iného výsledku pri zachovaní, resp. rešpektovaní konkrétne porušeného ustanovenia volebného zákona. Ak je teda nesporné, že výsledok volieb nemohol byť podstatným spôsobom ovplyvnený porušením zákona, nie je toto porušenie automaticky dôvodom na vyhlásenie volieb za neplatné (m. m. PL. ÚS 27/99).

Ústavný súd konštatuje, že aj napriek zistenému porušeniu volebného práva, ktoré je v tomto prípade kvantifikovateľné hlasmi 2 voličov, tieto nemohli ovplyvniť, resp. zvrátiť výsledok volieb vo vzťahu k označeným odporcom. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na rozdiel platných hlasov medzi sťažovateľmi a odporcami, ktorý je v prípade sťažovateľa v 1. rade 45 hlasov, v prípade sťažovateľky v 2. rade 7 hlasov a v prípade sťažovateľky v 3. rade 40 hlasov.

Vzhľadom na to, že čestnými vyhláseniami uvedených voličov nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi nezákonnosťou v dôsledku zmarenia výkonu volebného práva uvedených voličov a výsledkom volieb, ústavný súd dospel k záveru, že zistené porušenie zákona o voľbách nezakladá jeho právomoc vyhlásiť voľby do orgánov samosprávy obce za neplatné.

C. Ďalšia námietka sťažovateľov spočívala v tvrdení, že MVK neskúmala u tých voličov, ktorí požiadali o prenosnú schránku, či spĺňajú zákonné dôvody na tento spôsob hlasovania, v dôsledku čoho touto formou volili aj tí, u ktorých tieto zákonné dôvody neboli dané.

Z vykonaného dokazovania vyplynulo (výpovede členiek volebnej komisie A. K., K. K., O. K.), že po zneplatnení pôvodného zoznamu voličov členka volebnej komisie E. G. zapisovala do svojho diára voličov, ktorí v deň volieb požiadali o prenosnú schránku. Na základe tohto jej zoznamu sa volebná komisia v priebehu dňa (trikrát) dohodla a vyslala k takto nahláseným voličom 2 svojich členov s prenosnou schránkou. Zoznam voličov, ktorí požiadali o hlasovanie do prenosnej urny a hlasovali touto formou, je súčasťou originálu

zápisnice okrskovej volebnej komisie ako príloha jej uznesenia č. 2. Z uvedeného zoznamu voličov, ktorí volili prostredníctvom prenosnej schránky (vynímajúc voličov z B. osady), ústavný súd zistil, že priemerný vek týchto voličov je 72 rokov. V prípade volieb v B. osade členky MVK K. K. a A. K. vo výpovedi uviedli, že z B. osady požiadali o prenosnú schránku 4 voliči (uvedením konkrétnych mien), ostatní tak urobili na mieste samom. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na okolnosti, za ktorých prebiehali voľby v B. osade a ktoré vyplynuli z vyjadrení členiek MVK a zapisovateľky MVK, ktoré uviedli, že osada je od samotnej obce vzdialená niekoľko kilometrov, pričom cesta vedúca z osady bola nepriechodná (keďže ju dal vlastník zatarasiť). Z § 31 ods. 6 zákona o voľbách vyplýva, že požiadavka o voľbu do prenosnej schránky môže byť odôvodnená aj iným závažným dôvodom, nielen dôvodom zdravotným. Poukazujúc na dikciu zákona o voľbách je možné už spomenuté okolnosti považovať za závažný dôvod na umožnenie hlasovania mimo volebnej miestnosti. Skutočnosť, že za daných okolností členovia MVK umožnili hlasovať do prenosnej schránky aj tým voličom, ktorí o túto formu hlasovania pôvodne nežiadali a urobili tak až na mieste samom, vzhľadom na okolnosti prípadu preto ústavný súd nepovažoval za porušenie zákona o voľbách.

V súvislosti s touto námietkou ústavný súd uvádza, že požiadavku exaktného overovania danosti dôvodov hlasovania prostredníctvom prenosnej schránky volebnou komisiou nemožno vyvodiť ani zo zákona o voľbách. Citované ustanovenie § 31 ods. 6 zákona o voľbách neukladá volebnej komisii osobitnú povinnosť overovať dôvody, kvôli ktorým volič uplatňuje svoje právo hlasovať do prenosnej schránky.

Na základe uvedených zistení ústavný súd konštatuje, že v súvislosti s touto námietkou sťažovateľov nedošlo k porušeniu zákona o voľbách.

D. Sťažovatelia spochybnili výsledky volieb aj tvrdením o porušení princípu tajnosti hlasovania prostredníctvom prenosnej schránky pri hlasovaní obyvateľov v časti obce B. osada.

Tajnosť hlasovania je dôležitý ústavný princíp platný aj pre komunálne voľby (čl. 69 ods. 2 a 3 ústavy). Účelom tohto princípu, ktorý je pojmovým znakom slobodných volieb, je umožniť každému voličovi, aby len v súlade s vlastným presvedčením dal hlas tomu kandidátovi, ktorého chce naozaj voliť, a zároveň, aby o jeho voľbe nemal bez vôle voliča nikto vedomosť (PL. ÚS 22/08).

Citované ustanovenie ústavy ustanovuje iba cieľ, ktorý musí volebná komisia dosiahnuť, nie však prostriedky, tie ponecháva na voľbu členov volebnej komisie. Pri tomto type hlasovania je postup členov volebnej komisie upravený jediným pravidlom. Sú povinní postupovať tak, aby bola zachovaná tajnosť hlasovania.

Vykonaným dokazovaním (výsluchy členov MVK K. K. a Á. R., čestné vyhlásenia M. K., R. N. a I. N.) bolo preukázané, že vyslaní členovia MVK pri hlasovaní obyvateľov B. osady nezabezpečili podmienky na vykonanie volebného aktu tajným hlasovaním. Hromadným hlasovaním voličov B. osady na „kapote auta“ došlo k porušeniu princípu tajnosti hlasovania. Ústavný súd však v tejto súvislosti prihliadol na osobitné okolnosti hlasovania v B. osade (rómskej osade), kde ani zo strany samotných voličov nedošlo k poskytnutiu potrebnej súčinnosti (neumožnenie členom MVK vstup do domu) na zabezpečenie podmienok pre tajné hlasovanie. Ústavný súd tiež osobitne zdôrazňuje, že sa nevyskytli žiadne skutočnosti, ktoré by naznačovali vyvíjanie nátlaku na voličov v prospech voľby konkrétneho kandidáta (výpovede členov MVK Á. R. a K. K.).

Porušenie zákona pri voľbách do orgánov miestnej samosprávy musí dosahovať takú intenzitu, ktorá v priamej príčinnej súvislosti spôsobuje aj nezákonnosť volieb, resp. nezákonnosť ich výsledku. Ak však určité skutkové okolnosti odporujúce ustanoveniam volebného zákona nemali a nemohli mať vplyv na zákonnosť volieb, resp. ich výsledky, ktoré by boli rovnaké, nedá sa uvažovať o nezákonnosti volieb a o ich neplatnosti (PL. ÚS 11/95).

Ústavný súd posudzujúc situáciu ako celok dospel k záveru, že zistené porušenie zákona o voľbách nedosiahlo takú intenzitu, aby mohlo viesť k zneisteniu výsledkov volieb a k vyhláseniu volieb za neplatné.

E. Sťažovatelia namietali aj skutočnosť, že nezaradením prijatých uznesení okrskovej volebnej komisie do zápisnice MVK neboli námietky členov volebnej komisie, ktoré boli zaznamenané v zápisnici okrskovej volebnej komisie, postúpené MVK.

V tomto prípade úlohy okrskovej volebnej komisie, ktorá nebola utvorená, plnila miestna volebná komisia (§ 15 ods. 5 zákona o voľbách).

Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že išlo o námietky členov MVK Á. R. a E. G., ktoré boli zachytené v zápisnici volebnej komisie formou uznesenia č. 2 v tomto znení: *„Dvaja členovia komisie mali námietky voči priebehu nahlasovania žiadostí o prenosnú urnu a voči niektorým osobám žiadajúcich prenosnú schránku. Prenosná schránka bola na 86 miestach (adresách).“* O týchto námietkach okrsková volebná komisia mala vedomosť, keďže boli uvedené v zápisnici okrskovej volebnej komisie, a o ich prijatí formou uznesenia hlasovala. Keďže v tomto prípade MVK plnila úlohy okrskovej volebnej komisie (teda jej personálne zloženie bolo rovnaké), nepostúpenie týchto námietok miestnej volebnej komisii, resp. ich neuvedenie v zápisnici MVK možno hodnotiť ako formálny nedostatok. Okrem toho je potrebné konštatovať, že nešlo o námietky závažného charakteru, ktoré by mali dopad na výsledok volieb. Obidve zápisnice boli podpísané všetkými členmi MVK, čím potvrdili výsledok volieb.

Ústavný súd túto námietku sťažovateľov z hľadiska úvah o možnom porušení zákona o voľbách považoval ako nedôvodnú.

Ústavný súd na základe vykonaného dokazovania konštatuje, že aj napriek preukázaniu niektorých namietaných porušení zákona o voľbách zistené porušenia nie sú v príčinnej súvislosti s dosiahnutým výsledkom volieb do orgánov samosprávy obce a posudzujúc situáciu ako celok neodôvodňujú záver o nezákonnosti volieb ako takých. Zistené porušenia nemajú taký charakter a intenzitu, aby predstavovali dôvody na to, aby

ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a voľby do orgánov samosprávy obce vyhlásil za neplatné, čoho sa sťažovatelia v sťažnostiach domáhali. Vzhľadom na uvedené závery ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosti sťažovateľov odmietol z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

3. Ústavný súd sa už nezaoberal nezákonným postupom pri sčítavaní hlasov ako dôvodom sťažností, ktorý sťažovatelia uplatnili dodatočne, a to sťažovatelia v 1. a 2. rade podaním doručeným ústavnému súdu 4. februára 2011 a sťažovateľka v 3. rade podaním doručeným 1. februára 2011. Podľa § 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde jednou z obligatórnych osobitných náležitostí volebnej sťažnosti sú aj dôvody, pre ktoré sťažovateľ voľby napáda s označením dôkazov. Keďže tento dôvod nezákonnosti volieb sťažovatelia neuplatnili v zákonom ustanovenej lehote 10 dní (§ 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde), ústavný súd považoval sťažnosti sťažovateľov v tejto časti za oneskorene podané (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. februára 2011